

KODEKS ETYKI PRACOWNIKÓW KRAJOWEGO CENTRUM PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

PREAMBUŁA

Mając na względzie dążenie do ciągłego doskonalenia sposobów wykonywania zadań publicznych, podniesienie jakości pracy oraz zwiększenie zaufania społeczeństwa do administracji publicznej, wprowadza się Kodeks Etyki Pracowników Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Niniejszy Kodeks Etyki oparty jest na podstawowych i uniwersalnych wartościach: uczciwości, sprawiedliwości, szacunku, prawdzie, godności i lojalności. Jest zbiorem zasad dobrej praktyki administracyjnej i wartości etycznych, określających sposób postępowania i zachowania pracowników Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na rzecz realizacji zadań publicznych. Celem stosowania Kodeksu Etyki jest wzmocnienie postawy etycznej pracowników, profesjonalne i skuteczne wykonywanie zadań publicznych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz urzeczywistnianie wizji uczciwej, otwartej, przyjaznej i nowoczesnej administracji.

ROZDZIAŁ PIERWSZY

ZASADY OGÓLNE

Art. 1. [Postanowienia wstępne]

Ilekcroć jest mowa o:

1. KCPU - należy przez to rozumieć Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
2. Dyrektorze KCPU - należy przez to rozumieć Dyrektora KCPU powołanego przez Ministra Zdrowia;
3. Pracowniku KCPU - należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w KCPU;
4. Kodeksie Etyki - należy przez to rozumieć Kodeks Etyki Pracowników Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
5. Zarządzeniu Nr 38/2026 – należy przez to rozumieć Zarządzenie Nr 38/2026 z dnia 12 maja 2026 r. Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w sprawie ustalenia Kodeksu Etyki Pracowników Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Polityki Antykorupcyjnej
6. Polityce Antykorupcyjnej – należy przez to rozumieć Politykę Antykorupcyjną Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w brzmieniu określonym w załączniku nr 2 do Zarządzenia Nr 38/2026.

Art. 2. [Podmiotowy zakres obowiązywania Kodeksu Etyki]

Kodeks Etyki obowiązuje wszystkich Pracowników KCPU.

Art. 3. [Rzeczowy zakres obowiązywania Kodeksu Etyki]

Kodeks Etyki określa zasady postępowania Pracowników KCPU w związku z wykonywaniem przez nich zadań publicznych.

Art. 4. [Misja KCPU]

1. KCPU dba o wysoką jakość realizowanych zadań w obszarze zdrowia publicznego, łączy wiedzę naukową z praktyką, inspiruje, uczy i wspiera działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej. Partnerstwo, zaufanie i wzajemny szacunek, to zasady współpracy KCPU z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i samorządami lokalnymi.

2. Pracownicy KCPU wykonują powierzone obowiązki z zachowaniem norm prawnych, etycznych i moralnych, postępując tak, by ich działania mogły być wzorem praworządności i prowadziły do pogłębiania zaufania do administracji publicznej.

3. Pracownicy KCPU pamiętają, że swoim postępowaniem dają świadectwo o KCPU oraz współtworzą wizerunek administracji publicznej.

ROZDZIAŁ DRUGI

ZASADY POSTĘPOWANIA

Art. 5. [Katalog zasad]

Pracownik KCPU przy wykonywaniu swoich obowiązków kieruje się zasadami:

- a) praworządności,
- b) bezstronności i obiektywizmu,
- c) uczciwości i rzetelności,
- d) współpracy i lojalności,
- e) niedyskryminowania,
- f) współmierności,
- g) odpowiedzialności,
- h) jawności postępowania,
- i) dyskrecji i ochrony prawa własności,
- j) podnoszenia jakości świadczonych usług,
- k) uprzejmości i życzliwości,
- l) godnego zachowania w miejscu pracy i poza nim.

Art. 6. [Zasada praworządności]

1. Pracownik KCPU działa w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

2. Pracownik KCPU systematycznie poszerza swoją wiedzę o obowiązujących przepisach i procedurach, w szczególności tych, które dotyczą jego zakresu obowiązków służbowych. Wykorzystując wszelkie dostępne źródła gromadzi informacje o wszystkich zmianach, które mogłyby dotyczyć spraw KCPU.

Art. 7. [Zasada bezstronności i obiektywizmu]

1. Pracownik KCPU działa bezstronnie i niezależnie, nie ulega żadnym wpływom i naciskom, które mogą prowadzić do działań stronnicych lub sprzecznych z interesem publicznym.
2. Pracownik KCPU ma obowiązek przedstawiania rzeczywistości zgodnie z prawdą, niezależnie od swoich przekonań i poglądów politycznych.
3. Pracownik KCPU nie kieruje się interesem osobistym i z własnej inicjatywy wyłącza się z postępowania, jeżeli jego udział w nim nie mógłby być obiektywny.
4. Dla zachowania bezstronności i transparentności Pracownik KCPU unika konfliktu interesów, w szczególności:
 - 1) w bezpośrednich relacjach z osobami fizycznymi, osobami prawnymi czy jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej współpracującymi z KCPU utrzymuje wyłącznie relacje służbowe, natomiast pozostając w roli pracownika instytucji publicznej realizującego ustawowe zadania w sposób określony przepisami prawa i wewnętrznymi procedurami, nie może wykorzystywać swojej pozycji do osiągnięcia korzyści majątkowych jak i osobistych, w tym jako członek organów/władz osób prawnych czy jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, których przedmiotem działalności jest działalność wchodząca w zakres zadań KCPU;
 - 2) zachowuje się względem w/w podmiotów w sposób, który nie daje podstaw do uznania jego zachowania za nakłanianie lub namawianie do wręczenia korzyści lub jej obietnicy;
 - 3) w miarę możliwości spotkania z w/w podmiotami odbywa w obecności drugiego pracownika;
 - 4) w pomieszczeniach, w których wykonuje czynności służbowe nie pozostawia w/w podmiotów samych;
 - 5) spotkania z w/w podmiotami odbywa w godzinach pracy, w pomieszczeniach służbowych lub jeżeli zachodzi taka konieczność w innych miejscach i terminach związanych z prowadzonymi sprawami;
 - 6) inny termin lub miejsce spotkania, niż ten o którym mowa w pkt 5 ustala po uzyskaniu pisemnej akceptacji bezpośrednio przełożonego;
 - 7) kontaktując się z klientem za pomocą środków porozumiewania się na odległość korzysta wyłącznie ze środków służbowych.

Art. 8. [Zasada uczciwości i rzetelności]

1. Pracownik KCPU wykonuje obowiązki uczciwie i rzetelnie, z szacunkiem dla innych i poczuciem godności własnej.
2. Pracownik KCPU ma obowiązek odmawiać podejmowania wszelkiego rodzaju działań, narażających na zarzut niezgodności z prawem lub uczciwością.
3. Pracownik KCPU załatwia sprawy z należytą starannością, z zachowaniem terminów wynikających z obowiązujących przepisów prawa.
4. Pracownik KCPU uczciwie prezentuje swoją argumentację w danej sprawie i udziela informacji o dalszym jej trybie.

5. W przypadku konfliktu interesów w sprawach prywatnych i urzędowych Pracownik KCPU informuje o tym bezpośredniego przełożonego, który wyłącza go z działań mogących rodzić podejrzenia o stronniczość lub interesowność, zgodnie z procedurami obowiązującymi w KCPU.

Art. 9. [Zasada współpracy i lojalności]

1. Pracownik KCPU powinien w sposób wszechstronny i odpowiedzialny współpracować z innymi pracownikami, mając na uwadze osiągnięcie ustalonego celu, jakim jest sprawne, skuteczne, zgodne z prawem i oczekiwaniami stron wykonanie zadania publicznego.

2. Pracownik KCPU posiadający informacje istotne dla realizowanych zadań na innym stanowisku pracy, udostępnia je niezwłocznie w ramach współpracy, o ile nie są one tajemnicą służbową, handlową lub nie zostały zakwalifikowane jako informacje niejawne.

3. Pracownik KCPU jest lojalny wobec KCPU, jako pracodawcy i zwierzchników oraz gotowy do wykonywania służbowych poleceń.

4. Pracownik KCPU w wykonywaniu obowiązków nie kieruje się emocjami, jest gotów do przyjęcia krytyki, uznania swoich błędów i do naprawienia ich konsekwencji. Unika sytuacji konfliktowych, w szczególności wynikających z podziału obowiązków. Unika działań wymierzonych w powagę i autorytet przełożonego.

5. Pracownik KCPU udziela obiektywnych, zgodnych z najlepszą wolą i wiedzą porad i opinii zwierzchnikom, włącznie z oceną legalności i celowości działań.

Art. 10. [Zasada niedyskryminowania]

1. Pracownik KCPU przestrzega zasad równego traktowania stron przy rozpatrywaniu spraw i podejmowaniu decyzji.

2. Pracownik KCPU traktuje w sposób równy wszystkich interesantów, bez względu na ich obywatelstwo, narodowość, płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, wiek, język, religię lub wyznanie, przekonania polityczne, posiadaną własność, niepełnosprawność, stan zdrowia lub sytuację rodzinną, orientację seksualną, czy też jakąkolwiek inną okoliczność.

Art. 11. [Zasada współmierności]

1. Pracownik KCPU, w toku podejmowanych zadań zapewnia, aby podjęte działania pozostały współmierne do obranego celu.

2. Pracownik KCPU unika ograniczania praw podmiotów lub nakładania na nich obciążeń niewspółmiernych do celu prowadzonych działań, mając na uwadze wyważenie interesu podmiotu i ogólnego interesu publicznego.

Art. 12. [Zasada odpowiedzialności]

1. Pracownik KCPU ponosi odpowiedzialność za decyzje i działania, nie unikając trudnych rozstrzygnięć, a w procesie zarządzania powierzonym majątkiem i środkami publicznymi, winien wykazywać należyłą staranność i gospodarność.

2. Pracownik KCPU pracuje sumiennie i ponosi odpowiedzialność za jakość wykonywanej przez siebie pracy, niezależnie od rangi zajmowanego stanowiska.

Art. 13. [Zasada jawności postępowania]

1. Postępowanie Pracownika KCPU, w ramach wykonywania zadań, jest co do zasady jawne. Wszelkie wyłączenia jawności postępowania muszą mieć podstawę w przepisach prawa.

2. Pracownik KCPU udostępnia obywatelom informacje, które mają status informacji publicznej, zgodnie z zasadami określonymi w ustawach.

Art. 14. [Zasada dyskrecji i ochrony prawa własności]

1. Pracownik KCPU ma bezwzględny obowiązek poszanowania godności każdego podmiotu, jego praw, dóbr osobistych oraz własności, a w przede wszystkim zapewnienia poufności w zakresie danych osobowych i innych informacji, o których dowiedział się w trakcie wykonywania swoich obowiązków.

2. Pracownik KCPU nigdy nie rozmawia przy interesancie o sprawach innych osób, a swoje miejsce pracy organizuje w sposób uniemożliwiający powzięcie informacji chronionych przez osoby postronne oraz gwarantujący dyskrecję i ochronę informacji.

Art. 15. [Zasada podnoszenia jakości świadczonych usług]

Pracownik KCPU dba o podwyższanie kwalifikacji zawodowych tak, by swym profesjonalizmem gwarantować wysoką jakość wykonywania zadań publicznych KCPU.

Art. 16. [Zasada uprzejmości i życzliwości]

1. Pracownik KCPU ma obowiązek traktować podmioty współpracujące z KCPU z zachowaniem zasad kultury i dobrego wychowania.

2. Pracownik KCPU załatwia sprawę bez zbędnych emocji, z właściwą wrażliwością, mając na uwadze wiek osób, zdolność rozumienia skomplikowanych przepisów i procedur, ewentualną niepełnosprawność oraz prywatność.

Art. 17. [Zasada godnego zachowania w miejscu pracy i poza nim]

1. Pracownik KCPU dba o dobre stosunki międzyludzkie, przestrzega w miejscu pracy i poza nim zasad poprawnego zachowania właściwych człowiekowi o wysokiej kulturze osobistej.

2. Pracownik KCPU podczas wykonywania obowiązków służbowych dba o estetyczny wygląd zewnętrzny, w tym o stosowny ubiór, odpowiadający powadze instytucji i okolicznościom wykonywanej pracy.

ROZDZIAŁ TRZECI

ŚWIADOMOŚĆ ANTYKORUPCYJNA

I PRZEJRZYSTOŚĆ POSTĘPOWANIA

Art. 18. [Zakaz przyjmowania korzyści]

Pracownik KCPU ma obowiązek odmawiać wszelkiego rodzaju działań narażających na zarzut niezgodności z prawem lub uczciwością - w szczególności nie może godzić się na przyjmowanie

pośrednich ani bezpośrednich korzyści majątkowych w postaci pieniędzy, usług, obietnic ani w żadnej innej formie szczególnie, gdy można przy pomocy zdrowego rozsądku stwierdzić lub przewidzieć, że prezent ma na celu wpłynięcie na podejmowane przez Pracownika KCPU działania zawodowe albo stanowić za nie rekompensatę.

Art. 19. [Zakaz nadużywania stanowiska]

1. Pracownik KCPU nie może w związku z wykonywaniem czynności służbowych wykorzystywać stanowiska służbowego do załatwiania własnych interesów, prywatnych interesów osób trzecich oraz nie może także czerpać żadnych korzyści majątkowych w związku z zajmowanym stanowiskiem.

2. Pracownik KCPU nie powinien używać służbowej skrzynki poczty elektronicznej do załatwiania spraw prywatnych ani powoływać się na stanowisko służbowe w sytuacjach nieoficjalnych.

Art. 20. [Pierwszeństwo interesu publicznego]

Pracownik KCPU powinien wybierać rozwiązania najkorzystniejsze dla dobra człowieka, dbając o wysoką jakość realizowanych zadań w obszarze zdrowia publicznego.

Art. 21. [Przeciwdziałanie sytuacjom korupcyjnym]

1. Pracownik KCPU nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość, jakąkolwiek interesowność lub korupcję.

2. Pracownik KCPU zobowiązany jest do przestrzegania zapisów Polityki Antykorupcyjnej KCPU.

ROZDZIAŁ CZWARTY

REPREZENTOWANIE KCPU

Art. 22. [Etos pracownika KCPU]

Pracownik KCPU w trakcie wykonywania czynności służbowych winien mieć na uwadze, iż swym postępowaniem współtworzy wizerunek KCPU.

Art. 23. [Ostrożność wyrażania opinii]

Pracownik KCPU swą opinię w sprawach należących do KCPU wyraża w sposób powściągliwy i rozważny, unikając stwierdzeń, które w jakikolwiek sposób naruszałyby powszechnie akceptowane zasady dobrego zachowania.

Art. 24. [Dbałość o dobre imię KCPU]

Pracownik KCPU w kontaktach zewnętrznych dba o dobre imię instytucji, dementując informacje nieprawdziwe ani nie rozpowszechnia informacji niesprawdzonych, szkodzących opinii KCPU i jego pracowników.

Art. 25. [Doskonalenie pracy]

1. Pracownicy KCPU są zatrudniani, awansowani i wynagradzani w oparciu o przesłanki merytoryczne, tj. kwalifikacje i umiejętności zawodowe.

2. Pracownicy KCPU rozwijają swoje kompetencje i wiedzę zawodową, potrzebne do wykonywania obowiązków, a KCPU stwarza im do tego możliwości.

3. Pracownicy KCPU dążą do bieżącej znajomości przepisów prawnych oraz merytorycznych i prawnych okoliczności prowadzonych spraw.

ROZDZIAŁ PIĄTY

PRZEPISY KOŃCOWE

Art. 26. [Moc prawna Kodeksu Etyki]

1. Kodeks Etyki jest dokumentem wewnętrznym KCPU wiążącym wszystkich Pracowników KCPU.

2. Każdy Pracownik KCPU winien zapoznać się z treścią Kodeksu Etyki i przyjąć go do stosowania, potwierdzając to oświadczeniem. Oświadczenie dołącza się do akt osobowych Pracownika KCPU.

3. Po zapoznaniu się i przyjęciu Kodeksu Etyki przez Pracowników KCPU, jego treść podana zostaje do publicznej wiadomości.

Art. 27. [Naruszenie norm Kodeksu Etyki]

Postanowienia niniejszego Kodeksu Etyki narusza Pracownik KCPU, który wskutek postępowania ryzykuje utratę zaufania niezbędnego przy realizacji zadań publicznych lub narusza wartości i zasady, o których mowa w Kodeksie Etyki.

Art.28. [Odpowiedzialność z tytułu nieprzestrzegania zasad kodeksowych]

1. Pracownicy KCPU za nieprzestrzeganie niniejszego Kodeksu Etyki ponoszą odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną przewidzianą przepisami Kodeksu Pracy, włącznie z rozwiązaniem umowy o pracę.

2. Jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami oraz przepisami prawa, Dyrektor KCPU może wszcząć względem Pracownika KCPU postępowanie cywilne bądź wystąpić do organów ścigania z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego.

3. W celu należytego przestrzegania postanowień Kodeksu Etyki każdy Pracownik KCPU powinien:

- a) w pełni zapoznać się ze szczegółowymi przepisami i zasadami polityki zawartej w Kodeksie Etyki dotyczącymi odpowiedzialności spoczywającej na nim, jak również uczestniczyć w odpowiednich szkoleniach,
- b) postępować i zachowywać się zgodnie z Kodeksem Etyki i powstrzymać się od działania, które może przynieść szkodę KCPU lub narażać jego uczciwość, bezstronność bądź reputację,
- c) bezzwłocznie zgłaszać jakiegokolwiek przypadki naruszenia Kodeksu Etyki Przewodniczącemu Zespołu ds. Etyki i Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym, który następnie przekazuje je Dyrektorowi KCPU. W razie wpłynięcia takiego zgłoszenia, Dyrektor KCPU zwraca się do Głównego Księgowego KCPU oraz kierownika działu prawnego w celu wyjaśnienia okoliczności faktycznych związanych z podejrzeniem naruszeniem Kodeksu Etyki i opracowania pisemnego stanowiska w tej sprawie. Na podstawie uzyskanych informacji Dyrektor KCPU podejmuje

decyzję bądź ewentualnie (w sytuacjach spornych, wymagających dodatkowego wyjaśnienia okoliczności zdarzenia) przekazuje sprawę do Zespołu ds. Etyki i Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym w celu dalszego procedowania analogicznie jak w Rozdziale VIII. Polityki Antykorupcyjnej KCPU. Zgłoszone przypadki uznane za naruszenia Kodeksu Etyki są umieszczane w Rejestrze przypadków naruszenia Kodeksu Etyki, za którego prowadzenie odpowiada Przewodniczący Zespołu ds. Etyki i Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. Wzór Rejestru przypadków naruszenia Kodeksu Etyki stanowi załącznik nr 3 do Zarządzenia Nr 38/2026.

4. Zasady zgłaszania i postępowania w przypadku zaistnienia incydentów korupcyjnych zawarte są w Polityce Antykorupcyjnej KCPU.

5. Przypadki naruszeń Kodeksu Etyki można zgłaszać również zgodnie z procedurami zgłoszeń wewnętrznych i zewnętrznych obowiązujących w KCPU.

6. W każdej z w/w sytuacji Pracownik KCPU (osoba dokonująca zgłoszenia) jest powiadamiana o toczącym się postępowaniu i podjętych przez Dyrektora KCPU decyzjach.

Art.29. [Zmiany w Kodeksie]

Wprowadzenie zmian w niniejszym Kodeksie jest możliwe w drodze Zarządzenia Dyrektora KCPU.